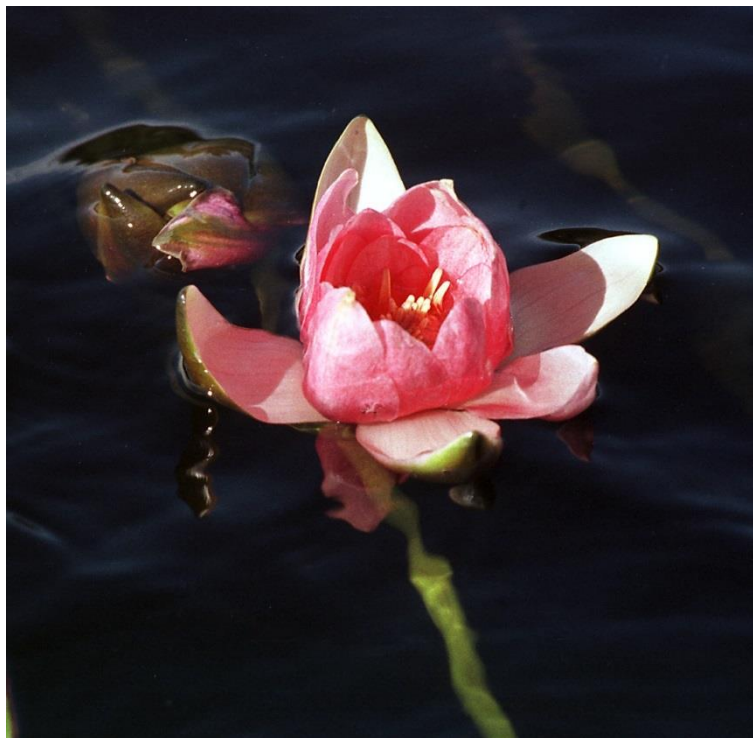

Länsstyrelsen
Örebro län

Åsa Forsberg
010-224 87 52
asa.forsberg@lansstyrelsen.se

Skötselplan för naturreservatet Kroktärnarna i Laxå och Askersunds kommuner

Röd näckros i Kroktärnarna. Foto: Länsstyrelsen

Skötselplanen utgör bilaga 1 till reservatbeslutet.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer.

Syftet är också att vid behov restaurera och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Områdets naturskog, våtmarker, tjärnar och andra ingående naturtyper liksom områdets karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Särskilda åtgärder för att säkra förekomsten av röd näckros kan komma i fråga.

Administrativa data

Namn:	Kroktärnarna
NVR-id:	2044654
Kommuner:	Askersund och Laxå
Lägesbeskrivning:	20 km SV om Askersund
IUCN-kategori:	1a, strikt naturreservat
Fastigheter:	del av fastigheterna Åboholm 5:2, Algrenamarken 1:15 samt Aspamarken 1:51
Markägare:	Staten, Naturvårdsverket
Rättigheter:	Jakträtt och fiskerätt
Areal:	ca 10 ha varav ca 7 ha produktiv skogsmark
Naturtyper:	Skogsmark 7,5 ha, våtmark 0,1 ha, vatten 2,7 ha
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Naturförhållanden och historik

I Kroktjärnarna finns bestånd av den fridlysta röda näckrosen. Den förekommer i alla färgnyanser från svagt rosa till rött. Kroktjärnarna är en av två kända ursprungslokaler för den sällsynta röda näckrosen som efter dess upptäckt spridits och nu kan ses i parkdammar över hela Europa. Den röda näckrosen har blivit en symbol för flera geografiska områden där dess ursprungslokaler ingår, såsom t.ex. Tiveden, Närke och Örebro län.

Tjärnarna i detta reservat utgör tillsammans med Fagertjärn (belägen ca 2 km norr om Kroktjärnarna) de första kända lokalerna för den sällsynta röda näckrosen. De röda näckrosorna blev allmänt kända i mitten på 1800-talet då teologie studerande Bernhard Agaton Kjellmark besökte Fagertjärn efter tips från lokalbefolkningen. Efter att ryktet om den vackra växten spridit sig började en hänsynslös plundring av de kända förekomstlokalerna. De åtråvärda rotstockarna såldes och därmed spreds den röda näckrosen runtom i Europa, där man nu kan se den i trädgårdar och parker. Tjärnarna i Tivedsområdet anses alltså var ursprungsplatsen för en stor del av Europas förekomst av röd näckros. Arten är den största av Europas näckrosarter och är Sveriges största vilda blomma. Den röda näckrosen är numer en symbolart för regionen den härstammar från.

År 2005 blev tjärnarna i detta objekt tillsammans med en del av våtmarken (totalt 2,9 ha) Natura-2000 område med syfte att bevara habitattypen: Dystrofa sjöar och småvatten.

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena är i första hand de röda näckrosorna.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Häradskartan
3. Ekonomiska kartan 1950-tal

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i tre skötselområden:

1. Sjöar
2. Skog
3. Friluftsliv

Skötselområde 1, sjöar (2,7 ha)

Området består av två små dystrofa tjärnar sammanbundna med myrmark och omgivna av en smal bård äldre barrskog. Här finns gul, vit och den fridlysta röda näckrosen. Natura 2000-område. Anmält habitat: 3160 dystrofa sjöar och småvatten, 2,5 hektar. Naturlig växtplats för röd näckros, vilken även förekommer i Fagertärns naturreservat.

Skötselområdet består av de sk Kroktjärnarna som är dystrofa sjöar. Kroktjärnarna är en av två kända ursprungslokaler för den sällsynta röda näckrosen. Tjärnarna i detta reservat utgör tillsammans med Fagertjärn (belägen ca 2 km norr om Kroktjärnarna) de första kända lokalerna för den sällsynta röda näckrosen. År 2005 blev tjärnarna i detta objekt tillsammans med en del av våtmarken (totalt 2,9 ha) Natura-2000 område med syfte att bevara habitattypen: Dystrofa sjöar och småvatten.

Bevarandemål

Arealen sjö ska vara minst 2,7 hektar. Vattendragen ska ha en god vattenkvalité och en naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter. Typiska arter: röd näckros och vit näckros.

Skötselåtgärder

- Vid behov, stöd- eller återinplantering av ortsegen röd näckros.

Skötselområde 2, skog (7,5 ha)

Skogen utgörs av barrskog. Stora delar av skogen är gammal och impedimentsartad och ger en fin inramning till tjärnarna. Kroktjärnarna tangerar skoglig värdetrakt (Tiveden).

Bevarandemål

Arealen skog ska vara minst 7,5 hektar. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd. Typiska arter: jungfru marie nycklar, nattskärre och tallticka.

Skötselåtgärder

- Fri utveckling med intern dynamik.
- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.

Skötselområde 3, Friluftsliv

Reservatet ligger cirka 20 km SV om Askersund. Längs med vägsträckning i sydväst finns en mindre parkeringsplats och en grillplats. Informationsskylt kommer att sättas upp enligt skötselplanekarta. Reservatet ligger i nivå 1, enligt fastställt Nivåläggningsdokument dnr: 512-504-2014.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- Informationstavla med karta ska sättas upp vid parkeringsplats enligt skötselplanekartan.
- Tillsyn och underhåll av informationstavla och parkeringsplats.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning**Uppföljning av bevarandemål**

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Karta till skötselplan för naturreservatet
KROKTÄRNARNA
i Askersunds och Laxå kommuner
Beslutsdatum 2017-10-19
Dnr: 511-2364-2017

- Reservatsgräns
- Parkering
- Informationstavla
- Skötselområde sjöar (2,7 ha)
- Skötselområde skog (7,5 ha)

Kroksjöarna

